

Informácia o ochrane klientov prostredníctvom Garančného fondu investícií

1. Účel GFI

Garančný fond investícií (ďalej len „GFI“) je právnická osoba zriadená zákonom č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon“). GFI sústreďuje peňažné príspevky obchodníkov s cennými papiermi a pobočiek zahraničných obchodníkov s cennými papiermi, správcovských spoločností a pobočiek zahraničných správcovských spoločností na poskytovanie náhrad za nedostupný klientsky majetok prijatý týmito spoločnosťami na vykonanie investičnej služby. GFI svojím pôsobením vytvára spolu s Fondom ochrany vkladov komplexný systém ochrany klienta pri investovaní na peňažnom a kapitálovom trhu v Slovenskej republike. GFI je dohliadaným subjektom Národnej banky Slovenska. Jeho činnosť a hospodárenie podliehajú prísnyim pravidlám upraveným právnymi predpismi SR. Organizačnú štruktúru GFI tvoria tri orgány. Najvyšším orgánom je Rada GFI, kontrolným orgánom je Dozorná rada GFI, ktorá dohliada na hospodárenie a činnosť GFI. Výkonným orgánom GFI je Prezídium. Každý obchodník s cennými papiermi, ktorému Národná banka Slovenska udelila povolenie na poskytovanie investičných služieb je povinný v súlade s príslušnými ustanoveniami Zákona zúčastniť sa na ochrane klientov prostredníctvom GFI a platiť na tento účel príspevky.

2. Definícia pojmov

Klientskym majetkom sa rozumejú peňažné prostriedky a finančné nástroje klienta zverené obchodníkovi s cennými papiermi alebo zahraničnému obchodníkovi s cennými papiermi v súvislosti s vykonaním investičnej služby alebo úschova a správa finančných nástrojov na účte klienta, vrátane držiteľskej správy, a súvisiacich služieb, najmä správy peňažných prostriedkov a finančných zábezpek, a to vrátane finančných nástrojov a peňažných prostriedkov získaných za tieto hodnoty. Klientskym majetkom nie sú peňažné prostriedky klienta prijaté obchodníkom s cennými papiermi alebo pobočkou zahraničného obchodníka s cennými papiermi a vedené na účtoch chránených podľa zákona č. 118/1996 Z. z. o ochrane vkladov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Nedostupným klientskym majetkom je klientsky majetok prijatý:

- obchodníkom s cennými papiermi alebo zahraničným obchodníkom s cennými papiermi, ktorý bol podľa § 86 ods. 3 Zákona vyhlásený za neschopného plniť záväzky voči klientom;
- obchodníkom s cennými papiermi alebo zahraničným obchodníkom s cennými papiermi, ktorému bolo pozastavené nakladanie s klientskym majetkom v dôsledku rozhodnutia konkurzného súdu vydaného v konkurznom konaní, ak sa toto rozhodnutie stalo vykonateľným pred vyhlásením obchodníka s cennými papiermi alebo zahraničného obchodníka s cennými papiermi za neschopného plniť záväzky voči klientom.

Za nedostupný klientsky majetok sa nepovažujú cenné papiere a iné finančné nástroje prijaté obchodníkom s cennými papiermi, ktoré je obchodník s cennými papiermi alebo zahraničný obchodník s cennými papiermi schopný vrátiť klientovi bez toho, aby došlo k ujme na nárokoch ostatných klientov.

Klientskym majetkom sú teda peňažné prostriedky a finančné nástroje klienta, ak klientom je:

- a) fyzická osoba vrátane fyzickej osoby podnikateľa;
- b) nadácia, neinvestičný fond, nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby, združenie občanov alebo spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov;

c) právnická osoba, ktorá nie je uvedená v bode b), s výnimkou:

- banky, poisťovne, doplnkovej dôchodkovej poisťovne, správcovskej spoločnosti vrátane majetku v podielovom fonde, dôchodkovej správcovskej spoločnosti vrátane majetku v dôchodkovom fonde, obchodníka s cennými papiermi, ktorý nie je bankou, centrálného depozitára, burzy cenných papierov, komoditnej burzy, pošty, právnickej osoby prevádzkujúcej lotérie alebo iné podobné hry, Exportno-importnej banky Slovenskej republiky;
- slovenskej právnickej osoby neuvedenej v predchádzajúcom bode alebo zahraničnej právnickej osoby, ktorá má čo len čiastočne rovnaký alebo obdobný predmet činnosti ako niektorá z právnických osôb uvedených v predchádzajúcom bode;
- právnickej osoby neuvedenej v predchádzajúcich bodoch, ktorá musí mať povinne účtovnú závierku overenú auditorom;
- štátu, štátnej rozpočtovej organizácie, štátnej príspevkovej organizácie, štátneho fondu, obce, vyššieho územného celku a orgánov verejnej moci;
- právnickej osoby zriadenej zákonom, na ktorú sa nevzťahujú predchádzajúce body;
- právnickej osoby, ktorá ovláda obchodníka s cennými papiermi alebo zahraničného obchodníka s cennými papiermi, alebo ktorá je ovládaná podľa § 138 Zákona obchodníkom s cennými papiermi alebo zahraničným obchodníkom s cennými papiermi, v ktorom alebo v ktorého pobočke je klientsky majetok vedený.

3. Postup pri poskytovaní náhrad z Garančného fondu investícií

Ak obchodník s cennými papiermi aj napriek použitiu svojich likvidných prostriedkov nie je schopný plniť záväzky voči klientom počas 48 hodín, je povinný oznámiť túto skutočnosť najneskôr v najbližší pracovný deň Národnej banke Slovenska a GFI. Národná banka Slovenska vyhlási obchodníka s cennými papiermi za neschopného plniť záväzky voči klientom do troch pracovných dní od doručenia oznámenia od obchodníka s cennými papiermi, ak sa preukáže trvalý nedostatok likvidity obchodníka s cennými papiermi, ak sa preukáže nemožnosť odstránenia dočasného nedostatku likvidity alebo aj z vlastného podnetu. Dňom, ktorým sa klientsky majetok stal nedostupným, sa až do skončenia vyplácania náhrad pozastavuje obchodníkovi s cennými papiermi nakladanie s finančnými nástrojmi a peňažnými prostriedkami, ktoré tvoria nedostupný klientsky majetok, pozastavuje sa postupovanie pohľadávok voči obchodníkovi s cennými papiermi z nedostupného klientskeho majetku a započítavanie vzájomných pohľadávok medzi obchodníkom s cennými papiermi a inými osobami. Na rovnaké obdobie sa obchodníkovi s cennými papiermi zakazuje poskytovať investičné služby alebo uzatvárať iné obchody, ktorými sa zvyšujú pohľadávky alebo záväzky obchodníka s cennými papiermi voči iným osobám. Klient obchodníka s cennými papiermi je dňom, ktorým sa klientsky majetok stal nedostupným, oprávnený požiadať o vrátenie cenného papiera alebo finančného nástroja zvereného obchodníkovi s cennými papiermi a obchodník s cennými papiermi je povinný tejto požiadavke vyhovieť.

4. Preukazovanie práva na náhradu

Klient, ktorý si uplatňuje právo na náhradu, musí preukázať podľa druhu klientskeho majetku, že má právo na výplatu náhrady za tento klientsky majetok. Toto právo klient preukazuje najmä:

- a) dokladom o nároku na finančný nástroj alebo peňažné prostriedky, ktorým je napríklad originál alebo úradne overená kópia zmluvy s obchodníkom s cennými papiermi, doklad potvrdzujúci prijatie peňažných prostriedkov alebo finančných nástrojov vystavený obchodníkom s cennými papiermi, výpis z klientskeho

- účtu o stave peňažných prostriedkov alebo finančných nástrojov vystavený obchodníkom s cennými papiermi,
- b) rozhodnutím príslušného orgánu.

Fyzická osoba uplatňujúca si právo na náhradu preukazuje svoju totožnosť:

- a) platným občianskym preukazom,
- b) platným cestovným pasom, diplomatickým pasom, služobným pasom, a ak ide o cudzinca - povolením na pobyt cudzinca na území Slovenskej republiky.

Právnická osoba uplatňujúca si právo na náhradu preukazuje svoju totožnosť:

- a) výpisom z úradnej evidencie alebo úradného registra, v ktorej je zapísaná, pričom tento výpis nesmie byť starší ako jeden mesiac pred uplatnením si práva na náhradu,
- b) v prípade, že z dokladu podľa písmena a) nie je zrejmé, kto je oprávnený konať za právnickú osobu, predkladá sa aj doklad alebo úradne osvedčená kópia dokladu, z ktorej je zrejmé, kto je oprávnený konať za právnickú osobu – štatutárny orgán.

Ak za klienta koná jeho zástupca, je zástupca povinný predložiť doklad alebo úradne osvedčenú kópiu dokladu, ktorý ho oprávňuje na zastupovanie. Ak ide o zástupcu právnickej osoby, na tomto doklade musí byť úradne osvedčený podpis štatutárneho orgánu tejto právnickej osoby. Zástupca je povinný sa zároveň preukázať dokladom totožnosti.

Ak za fyzickú osobu, zástupcu alebo právnickú osobu koná splnomocnenec, tento je na preukázanie svojej totožnosti povinný predložiť aj písomné plnomocnenstvo s úradne osvedčeným podpisom splnomocniteľa.

5. Náhrada za nedostupný klientsky majetok

Za nedostupný klientsky majetok má klient právo na náhradu z GFI. Náhrada sa poskytuje výhradne v eurách vo výške nedostupného klientskeho majetku, v súhrne však jednému klientovi alebo inej oprávnenej osobe patrí náhrada najviac vo výške 50 000 eur. Ak má klient u obchodníka s cennými papiermi klientsky majetok, ktorého súhrnná výška prevyšuje výšku 50 000 eur, náhrada sa poskytne za finančné nástroje postupne v časovom poradí, ako boli zverené obchodníkovi s cennými papiermi, až do výšky 50 000 eur, ak sa GFI s klientom nedohodne inak. Výška náhrady za klientsky majetok tvorený finančnými nástrojmi a peňažnými prostriedkami v cudzej mene sa vypočítava podľa referenčného výmenného kurzu určeného a vyhláseného Európskou centrálnou bankou alebo Národnou bankou Slovenska ku dňu, keď sa finančné nástroje alebo peňažné prostriedky stali nedostupnými. Dňom vyplatenia náhrady za nedostupný klientsky majetok zaniká pohľadávka klienta voči obchodníkovi s cennými papiermi v rozsahu vyplnenej náhrady. Poskytnutím náhrady z GFI nie je dotknuté právo klienta alebo inej oprávnenej osoby vymáhať si od obchodníka s cennými papiermi, u ktorej sa stal majetok nedostupným, uhradenie tej časti klientskeho majetku, za ktorú nebola poskytnutá náhrada z GFI.

Na účely výpočtu výšky náhrady za chránený klientsky majetok sa spočítava nedostupný klientsky majetok toho istého klienta u jedného obchodníka s cennými papiermi vrátane jeho podielov na spoločných klientskych majetkoch, ktoré sú chránené Zákonom, podľa stavu ku dňu, keď sa klientsky majetok stal nedostupným. Úroky a iné majetkové výhody spojené s nedostupným klientskym majetkom sa na účely výpočtu výšky náhrady vypočítajú podľa stavu ku dňu, keď sa klientsky majetok stal nedostupným a pripočítajú sa k nedostupnému klientskemu majetku klienta. Takto zistená výška nedostupného klientskeho majetku sa na účely výpočtu náhrady zníži o všetky premlčané finančné nástroje a vklady a tiež o všetky záväzky klienta voči obchodníkovi s cennými papiermi podľa stavu ku dňu, keď sa klientsky majetok stal nedostupným. Na určenie hodnoty klientskeho majetku sú určujúce

hodnoty, ktoré ku dňu, keď sa klientsky majetok stal nedostupným, vyplývajú zo zmluvy medzi obchodníkom s cennými papiermi a klientom alebo z osobitných právnych predpisov vzťahujúcich sa na určovanie hodnoty majetku. Pri stanovení hodnoty cenných papierov prijatých na obchodovanie na trhu kótovaných cenných papierov burzy cenných papierov sa vychádza z posledného kurzu týchto cenných papierov zverejneného burzou cenných papierov ku dňu, keď sa klientsky majetok stal nedostupným. Ak nie je hodnoverne preukázaná iná hodnota klientskeho majetku alebo záväzku klienta voči obchodníkovi s cennými papiermi, je rozhodujúci záznam o hodnote klientskeho majetku, resp. záväzku z evidencie obchodníka s cennými papiermi, ak osobitný právny predpis neustanovuje inak. Za stratu klienta vyplývajúcu zo zmien trhovej hodnoty finančných nástrojov a peňažných prostriedkov sa náhrada neposkytuje. Klientovi patrí náhrada aj vtedy, keď jeho finančný nástroj nie je splatný do konca lehoty na vyplácanie náhrad. To neplatí pri zákaze nakladania s finančným nástrojom alebo pri zákaze jeho úhrady. Po skončení zákazu možno poskytnúť náhradu podľa povahy veci klientovi alebo inej osobe, ak jej na finančný nástroj klienta alebo na jeho časť vzniklo právo podľa rozhodnutia príslušného orgánu.

Náhrada nepatrí klientom, ktorí:

- a) svojou trestnou činnosťou, za ktorú boli súdom v trestnom konaní právoplatne odsúdení, čiastočne alebo úplne spôsobili neschopnosť obchodníka s cennými papiermi uhrádzať záväzky klientom,
- b) nadobudli finančné nástroje a peňažné prostriedky v súvislosti s legalizáciou príjmov z trestnej činnosti, za ktorú boli v trestnom konaní právoplatne odsúdené,
- c) v zmysle § 87 ods. 8 Zákona sú osobami s osobitným vzťahom k obchodníkovi s cennými papiermi.

GFI do piatich pracovných dní odo dňa, kedy sa stal klientsky majetok nedostupným, oznámením, ktoré doručí obchodníkovi s cennými papiermi, určí termín začatia, trvanie, miesto a postup vyplácania náhrad. Tieto údaje obchodník s cennými papiermi zverejní v tlači s celoštátnou pôsobnosťou a vo svojich verejne prístupných priestoroch najneskôr do jedného pracovného dňa od ich doručenia. GFI môže v oznámení určiť, za akých podmienok sa náhrada vyplatí bezhotovostným prevodom. GFI vypláca náhrady za nedostupný klientsky majetok výhradne prostredníctvom poverenej banky. Vyplácanie náhrad sa musí skončiť najneskôr do 3 mesiacov odo dňa, kedy sa stal klientsky majetok nedostupným. Vo výnimočných a odôvodnených prípadoch a po predchádzajúcom súhlase Národnej banky Slovenska sa môže táto lehota predĺžiť najviac o tri mesiace. Vyplácanie náhrad však musí byť skončené najneskôr do jedného roka odo dňa, kedy sa stal klientsky majetok nedostupným. Ak si klient alebo iná oprávnená osoba nemohla uplatniť právo na náhradu v Zákone stanovenej lehote z preukázaných závažných zdravotných dôvodov alebo z iných závažných dôvodov, môže GFI na základe písomnej žiadosti poskytnúť náhradu aj po tejto lehote, a to najneskôr do jedného roka odo dňa, kedy sa stal klientsky majetok nedostupným.

GFI pozastaví výplatu náhrad klientom, proti ktorým je vedené trestné konanie v súvislosti s ich činnosťou, ktorá môže mať vzťah k neschopnosti obchodníka s cennými papiermi uhrádzať svoje záväzky klientom.

Náhrada za nedostupný klientsky majetok sa nesmie poskytnúť a vyplatiť, ak osoba alebo zástupca osoby, ktorá si uplatňuje právo na náhradu za nedostupný klientsky majetok, nespĺnili všetky požiadavky a podmienky, ktoré sú podľa Zákona potrebné na posúdenie a zdokladovanie oprávnenosti uplatňovaného práva na náhradu a na poskytnutie náhrady za nedostupný klientsky majetok.